

Obnova nakon potresa: Zašto je Vlada zatajila Program revitalizacije Banije, tima profesora Čavraka, i od autora tražila da o njemu šute?!

[Davorka Blažević](#) • 27/08/2021 u 16:08 •

Sviđa i

Osam mjeseci nakon potresa na Baniji, Vlada se sjetila da bi trebala otvoriti javne radove (za koje izdvaja 19,4 milijuna kuna) pa ih tek sada ministri reklamno najavljuju kao da je prošlo tjedan dana od katastrofe, hineći mobilizaciju na obnovu. Još gore, godinu i pol nakon razornog potresa u Zagrebu, i nakon golemih administrativnih zapreka na koje su građani nailazili u podnošenju zahtjeva za obnovu, jer je u ovoj državi birokratska neosjetljivost jača od svake čovječnosti i empatije s onima koji su ostali bez krova nad glavom, pada im na pamet da bi trebalo promijeniti Zakon o obnovi, kako bi se proces ubrzao. A mjesecima su im sami stradalnici ukazivali na to kao imperativ brže obnove!

A uz svu neefikasnost države i njezinih institucija, stradalnici u potresu još su suočeni i s kriminalom i nemoralom onih koji bi njihove probleme trebali rješavati. Gdje god se neki novac zavrti, bilo u obnovi nakon rata, ili obnovi nakon potresa, vucibatine i lopovi se sjate ne bi li oteli od onih kojima je pomoć najpotrebnija. Jer, nema kvarnije robe do ljudske...

Od dušobrižnika do profitera (?)

Primjerice, bivšeg petrinjskog gradonačelnika **Darinka Dumbovića**, koji se javno predstavljao kao najveći dobrotvor i humanist, kao čovjek koji ne želi nikakve povlastice nego želi dijeliti sudbinu sa svojim sugrađanima, **USKOK** istražuje zbog sumnje da je 150 tisuća kuna namijenjenih za pomoć gospodarstvenicima i poljoprivrednicima koji su u potresu pretrpjeli štete, podijelio svojim bliskim suradnicima i koalicijskim partnerima.

Baš kao što je svojedobno, bivša kninska gradonačelnica **Josipa Rimac**, i cijela vojska zaslužnih **HDZ**-ovih jurišnika, iako već stambeno zbrinuta na temelju braniteljskog (i stranačkog) staža, iskoristila svoju poziciju i moć da bi se domogla prekomjernih stambenih kvadrata, a radi čega danas kazneno odgovara službenica u **APN**-u koja joj je to poslušnički omogućila. Istovremeno, dok su neki trgovali kućama i stanovima, prodavali i preprodavali u besćenje kupljene ili darovnicama pribavljene tuđe kuće i stanove, nakon što su i potomke zbrinuli, sve u ime “zasluga za narod i domovinu”, neki su ljudi živjeli u srednjovjekovnim uvjetima bez struje, vode, ceste, rasvjete... Iako su prije rata sve to imali. Mnogi su umrli, a u svojim žalosnim, trošnim kućercima svjetlo nisu dočekali...

A sada ponovo taj ljudski nemoral i državni nemar, institucionalnu nesposobnost i neučinkovitost, gledamo na potresom pogođenom području.

U **Zagrebu** je generalno standard života viši negoli na **Baniji**, pa se sva tuga i žalost koju je prirodna katastrofa, u sprezi s nebrigom vlasti, posijala i iza sebe ostavila, bolje vidi i više osjeća. Zato su i sumnje koje opterećuju **Darinka Dumbovića** ubojitije, ogavnije, iako možda financijski manje teške, negoli od one prevarantske tvrtke koja je u startu zagrebačke obnove detektirana kao lopovska, jer je htjela naplatiti nešto što nije izvršila.

Dumbović je , sumnja se, svojim pročelnicima, koalicijskim partnerima uz čiju je potporu tada još vladao gradom, i bliskim suradnicima, krajem ožujka, podijelio “interventnu” pomoć u obliku subvencija za njihova oštećena obiteljska poljoprivredna gospodarstva (**OPG**-ove). Ukupno oko 150 tisuća kuna, koliko se (zasad) zna. Po kojim kriterijima? **Dumbovićevim**? Navodno se, prema tvrdnjama **Jutarnjeg lista**, radi o bar petorici ljudi bliskih ex-gradonačelniku, a radi čega je i postao predmet uskočke istrage.

No, on se ne osjeća krivim, iznenađen je viješću da je pod istragom **USKOK**-a i tvrdi da nikad nikome nije pogodio, da je odluku o subvencijama donijelo **Gradsko vijeće** a ne on, i što se njega tiče, zagovarao je da svi koji su se javili na natječaj dobiju pomoć. Uvjeren je da je to sve djelo nove gradonačelnice, pa joj je poručio kako se znade što se zbiva s onima koji pod drugim jamu kopaju. Vidjet ćemo što o tome misle **DORH** i **USKOK**...

Ako su, pak, optužbe na račun bivšeg petrinjskog gradonačelnika točne, malo je vjerojatno da ga je mučila savjest što je samo svojim pobočnicima podijelio javni, proračunski novac, iako je bilo **OPG**-ova koji su daleko više stradali i pomoć im je bila potrebija. Jer, u **Hrvatskoj** je to već stara špranca. Malo tko je u vlasti, a da se nije okoristio i svoju imovinu multiplicirao tijekom političkog mandata. Otud i toliko nepovjerenje građana u političare, u vladu i državne institucije koji se u percepciji javnosti uglavnom doživljavaju kao legla korupcije.

Dumbović je, navodno, iz medija saznao da je pod istragom, a moguće inkriminacije, za koje se sumnjiči, mudro ne komentira. Ali, njegova je politička karijera po svoj prilici završena, upravo zbog odnosa prema donacijama građana za stradalul **Petrinju** i sumnje za njihovu distribuciju po “babu i stričevima”. Birači mu to nisu oprostili, okrenuli su mu leđa i pokazali što misle o svom gradonačelniku- dušobrižniku koji se nakon potresa grleno svađao i s vladom i ministrima, navodno, braneći interese svojih sugrađana. Nakon svega, neovisno o utemeljenosti sumnji radi kojih je pod istragom **USKOK**-a, malo je onih koji mu vjeruju...

Čvrakov Program revitalizacije Banije

Na **Baniji** se objekti tek uklanjaju, ljudi su smješteni u kontejnere, poput životinja zatvorenih u kaveze, a kiše jesenje su pred vratima, začas će i zima. Oni s malo više sreće dobili su montažne drvene kućice iz privatnih donacija i njihov će život biti svakako humaniji i dostojniji čovjeka, mada su i one tek privremeno rješenje, dok se obnova ne završi. Ali, nijedan objekt još država nije obnovila ni izgradila...

U međuvremenu, saznajemo da postoji i **plan revitalizacije Banije**, kojemu je autor **Vladimir Čvrakov** sa zagrebačkog Ekonomskog fakulteta, i koji se u bitnome razlikuje u procjeni stanja na potresom pogođenom području od vladine percepcije, o čemu je detaljno **Čvrakov** izvijestio javnost gostujući na [N1 televiziji](#).

Čvrakov je i sam s potresom pogođenog područja, iz **Sisačko-moslavačke županije**, iz **Letovanaca kod Siska**. Otkrio je kako je svoje stručne usluge odmah ponudio **Vladi** i premijeru **Plenkoviću**.

-Ponudio sam **Plenkoviću** ono što znam i čime se bavim 30 godina, on je to prihvatio. Radili smo program revitalizacije. Velika je razlika između revitalizacije i obnove. Kako sam razumio, proces obnove odnosi se na ono što je 29. prosinca bilo zatečeno, a proces revitalizacije komplementaran je procesu obnove i bez njega nema obnavljanja na tom području. Taj prostor je depopuliran i nerazvijen zbog toga što nakon rata nije napravljen proces revitalizacije- objasnio je **Čvrakov**, i obznanio kako je njegov tim izradio opsežan dokument pod nazivom **Program revitalizacije potresom pogođenih područja Sisačko-moslavačke županije**.

Ali, **Program** nije po volji **Vladi**, pa ga nikad nije iskoristila, a prijepori i nesuglasja između **Čvrakovog tima i Vlade** postali su javna stvar. **Plenković** je imao potrebe, nakon što je potpuno odignorirao **Čvrakova i Program** njegovog tima, i dodatno profesora poniziti, naglašavajući kako se sam ponudio, kao da je to neko svetogrđe, da bi naposljetku “umjesto programa napravio običnu analizu stanja”.

Ali, **Čvrakov** se ne da, odbija šutke pasti, pa otkriva kako je 1. ožujka na temelju odluke ministrice **Tramišak** potpisao ugovor o autorskom djelu s ministrom **Čorićem**, a za izvedbu su bila zadužena čak dva ministarstva- gospodarstva i održivog razvoja i regionalnog razvoja, s kojima su cijelo vrijeme komunicirali. **Čvrakov tim** je temeljem tog ugovora napravio detaljan i sveobuhvatan program, ali **Vlada** ga nije htjela. Lakše je novac i baciti negoli struci dati priliku da, ma što **Vlada** mislila o tome, utvrdi realno stanje i mjere koje su nužne za perspektivnu obnovu i revitalizaciju jednog dugotrajno devastiranog i zanemarenog prostora.

Ugovor o “omerti” ?!

-Bio bih sretan da su program objavili da ga cijela **Hrvatska** vidi.- izjavio je prof. **Čvrakov** na N1 televiziji. – Oni su nama ponudili ugovor koji nismo htjeli potpisati – da ne smijemo nikada nigdje javno govoriti što je bio predmet ugovora, ni o tom programu niti o aktivnostima, ni naručiteljima. Da smo ga potpisali, mi kao sveučilišni profesori, znanstvenici, a na kraju i građani, ne bismo smjeli javno govoriti o revitalizaciji **Banije**– razotkrio je prirodu prijepora svoga tima s **Vladom** ekonomski stručnjak.

Ministarstvo regionalnog razvoja i **Čvrakov tim** bitno se razlikuju u ocjeni stanja. **Vlada** kao da previda da su **Sisak i Banija** na tek 42 posto prosjeka **BDP**-a po stanovniku u **EU** i da su u kategoriji najnerazvijenijih regija. Jer, **Banija** je doživjela i ogromna ratna stradanja koja nisu sanirana u minulih 26 godina, a na tu je zapuštenu postratnu ranu, došao još i potres. Štete su, kaže, procijenjene na 37 milijardi kuna samo na području **Sisačko-moslavačke**

županije, a to je 300 posto njezinog **BDP**-a! Može li gore???

Vlada, veli profesor, ne vidi (ili ne želi vidjeti) koliko je stanje duboko i dramatično.

-To vam je isto kao da rak liječite kamilicom. Tamo je potreban dubinski zahvat. Područje zatečeno potresom je demografski ispražnjeno. Ako se ne učine iznimno veliki koraci, stanovništvo nema motivacije ni interesa ostati na tom prostoru-smatra **Čavrak**.

Novinari su pokušali dobiti odgovor ministra Tome Medveda o spornom programu prof. Čavraka i njegovoj tajnosti na koju su autore htjeli iz Vlade obvezati. Ministar je ostao bez teksta.

-Ne bih ulazio u taj aspekt odnosa s autorima i suatorima određenih akata. Jedino je važno da je Vlada pripremila dokument dugoročne revitalizacije cijelog područja sa svim aspektima i taj dokument će u narednom razdoblju biti prezentiran javnosti. Moramo biti svjesni da se takav sadržaj dokumenta ne može brzo urediti i prezentirati prije nego što prođe sva usuglašavanja- okolišao je Medved, braneći se kako ne ulazi u “detalje tehnike doprinosa autora i suatora”, ma što to značilo...

Spasio ga je glasnogovornik **Sisačko-moslavačke županije, Siniša Vidović** koji je, očigledno zbog zbunjenosti ministra izazvane neugodnim pitanjem, prekinuo konferenciju za novinare, pravdajući taj čin drugim sastankom. No, nije li baš ta gesta potvrda svih sumnji u zahtijevanu “omertu” o Programu **Čavrakove ekipe** o revitalizaciji **Banije**?

I eto, i ova postpotresna vlada, baš kao i ona postratna, ne želi vidjeti objektivno stanje, pa joj i **Program Čavrakovog tima** smeta toliko da bi ga htjela zatajiti, a njegove autore prisiliti na šutnju.

A nama preostaje upitati se **zašto je Vlada htjela ušutkati profesora Čavraka** i ekipu s kojom je radio **Program revitalizacije Banije**, zašto je taj program tajan, što je sporno u revitalizaciji da se o njoj mora šutjeti, što je bilo po **Vladu** toliko nepovoljno (ili kompromitirajuće ?) i što su to dubinski krivo učinili banijski stručnjaci da ih se tako bezočno ponizi i otpiše? Unatoč ugovoru, unatoč **Programu** i struci koja iza njega stoji?

Tekst je realiziran uz pomoć sredstava iz Projekta poticanja novinarske izvrsnosti 2021. – Agencije za elektroničke medije

Potresni prizor – foto Danijel Pavlič